

ЛЕДІ З ГВОЗДИКАМИ

Розділ перший

Того дощового листопадового дня саме мініатюра Гольбейна привела покупців до «Вернона», бо більше нічого ціннішого на аукціоні й не було. Мініатюра, відома публіці як «Леді з гвоздиками», яку з абатства Рокстон трохи несподівано надіслала сім'я Кнеллерів, — витвір одночасно вишуканий і дивовижний. Це крихітний портрет мадам де Керсі, доньки посла при дворі Генріха VIII, написаний приблизно 1532 року, невдовзі після повернення Гольбейна до Лондона з Базеля, — у період творчого розквіту майстра.

Довга галерея була переповнена, коли рівно о пів на четверту винесли цю мініатюру. Торги розпочалися зі смішної ціни — дві тисячі гіней, але вона швидко зросла до п'яти тисяч, на мить зупинилася, потім зросла до семи, знову зупинилася, а далі зросла до дев'яти тисяч чотирьох сотень гіней, відсікаючи всіх конкурентів, окрім двох наполегливих. Тут торги призупинилися.

— Дев'ять тисяч чотириста гіней.

Аукціоніст стояв за високою червоною трибуною, він мав охайну зачіску з проділом, його темна краватка була акуратно заколена перламутровою шпилькою. Він ввічливо і твердо повторив цифру, дивлячись на незворушне обличчя Бернарда Рубіна, який тим часом відвернувся вбік. Усе-таки Рубін, хоча ставка тепер була вищою за його попередню, здавалося, не бажав підвищувати її. Зрештою, однак, його заплещене око, якого майже не було видно під твердим краєм капелюха-котелка, замерехтіло, він кинув якийсь кислий погляд убік, і враз аукціоніст пробурмотів:

— Дев'ять тисяч п'ятсот гіней.

Одразу з'явився майже не помітний знак із протилежного боку зали.

— Дев'ять тисяч шістсот, — люб'язно зауважив аукціоніст.

— Дев'ять тисяч сімсот! — Рубін похмуро пішов уперед, але удача знову відвернулася від нього.

— Дев'ять тисяч вісімсот гіней, — заявив аукціоніст і повернувся до Рубіна.

Проте цього разу Рубін явно фінішував, вичерпавши свій ліміт, тож його обличчя тепер стоїчно відмежувалося від подій. О, старого Бернарда Рубіна на перше місце в торгівлі антикваріатом поставило його вміння знати, коли треба зупинитися.

— Дев'ять тисяч вісімсот гіней, — повторив аукціоніст, його погляд пробігся переповненою залюю.

Тиша.

— Востаннє — дев'ять тисяч вісімсот гіней.

Знову тиша, знаменна й остаточна, перервана різким стуком молотка.

— Продано за дев'ять тисяч вісімсот гіней... міс Лорімер.

Кетрін Лорімер тихо підвелася зі свого місця за довгим столом і попрямувала до відчинених подвійних дверей у кінці галереї. Кілька дилерів ввічливо розступилися перед нею, пробурмотівши свої вітання, але вона тільки ледь помітно усміхнулася і, здавалося, не звертала на них жодної уваги. Їй було не до снаги зараз щось їм відповідати, бо хоч вона і стійко трималася, та відчувала, як болісно пульсує серце від напруження тих останніх нескінченних секунд. Вона закохалася в цю мініатюру і могла б утратити її, якби Рубін ще раз підвищив ставку.

На сходах до неї приєднався старий Бернард, і вони спускалися разом у загадковій тиші. Його авто, чорно-срібляста модель «континенталь», надзвичайно велике та дороге, — Бернард ще не спромігся розказати всім про його вартість, — стояло на узбіччі. На порозі Кетрін і Рубін зупинилися, охоплені шумом транспорту, яскравим світлом і гулом на вулицях Лондона, через що аукціонний зал здавався тепер якимось далеким і нереально тихим місцем.

— Чи нам не по дорозі? — запитав Рубін. Так він завжди на-
тякав на пропозицію її підвезти.

Уже була майже п'ята година дня, і Кетрін раптом вирішила
не повертатися до роботи, а піти додому. Вона ствердно кивну-
ла, потім, охоплена подихом дощу й туману, злегка здригнула-
ся і швидко сіла в машину.

На Кінг-стріт було важко їхати через величезну кількість
транспорту, проте на Пікаділлі авто взагалі часто стояло без-
порадне в заторах, затиснуте омнібусами і таксі. Коли маши-
на повзла, зупинялася і повзла далі, у напрямку Керзон-стріт,
напівзаплющені очі Рубіна під вираженими семітськими бро-
вами проникливо дивилися на Кетрін із дивною іронією.

— Ви забагато заплатили, міс Лорімер, — сказав він нарешті.

— Забагато для вас, ви мали на увазі, містере Рубіне?

Рубін тихенько засміявся.

— Можливо, можливо! — він легко погодився, зупинившись,
щоб помилуватися ідеальним солітером^{*} на мізинці своєї лівої
руки. — У вас, мабуть, добре йдуть справи, коли можете так ви-
соко літати. Га, міс Лорімер?

— О, не так уже й погано. — Кетрін говорила абсолютно щиро.

— Ох, добре! Це чудово! Особливо коли з торгівлею тепер
так важко. Ні клієнтів, ні грошей... немає роботи. Але ви може-
те заплатити десять тисяч за маленьку роботу Гольбейна. Ось
так! Що ж, це занадто добре, щоб бути правдою.

Вуста Кетрін розтулилися, щоб відповісти, але зно-
ву зімкнулися. Натомість вона ледь помітно всміхнулася, і
ця усмішка наче змушувала ставитися до неї з більшою по-
вагою, а потім сіла в кутку, дивлячись вперед. Рішучість і
холоднокровність, завжди їй притаманні, сьогодні були осо-
бливо відчутні; але, як не дивно, під цим спокоєм ховалася, зда-
валося, імпульсивність, яку вона щосили стримувала. На дні
її темних очей таїлися яскраві, світлі, життєствердні іскорки.
Але здебільшого вираз обличчя Кетрін був сумний, а на ши-
рокому чолі вже вимальовувалася зморшка, ніби колись вона

^{*} Солітер (заст.) — великий діамант в оправі. — Тут і далі прим. пер.

пережила миті великих труднощів і розчарувань. Утім, вона була вродлива: мала правильні риси і здоровий колір обличчя, теплі карі очі, пишне каштанове волосся. Її зуби були такі білі, що дихали свіжістю, навіть коли вона ледь усміхалася. Їй було не більше ніж тридцять п'ять. І все-таки цей спокій, самоконтроль, погляд кудись удалину надавали їй вигляду відстороненої та іноді навіть суворої жінки.

Просту темну шерстяну сукню вона явно вибирала поспіхом, а дешевий капелюшок, зсунутий трохи на потилицю, не пасував до сукні. Було зрозуміло, що одяг не має великого значення для Кетрін. Проте взуття ручної роботи з вишуканої шкіри на струнких, витончених ніжках усе-таки трішечки дихало марнославством.

— Звичайно, — лукаво зауважив Рубін, — якщо ви бажаєте отримати прибуток, скажімо десять відсотків, і немалі гроші готівкою...

Кетрін різко похитала головою:

— Дякую, містере Рубіне. Але якщо я розлучуся з тим Гольбейном, то за справжні гроші.

— Справжні гроші! Їх більше не існує. Принаймні не тут. Ні-ні! — Рубін усміхнувся і почав наспівувати, пародіюючи популярну пісню: — «Не знайдеш ні там, ні тут».

— Можливо, ні, — поглянула на нього Кетрін. — Тепер слухайте, містере Рубіне, і перестаньте кепкувати з мене. Я везу мініатюру до Нью-Йорка наступного місяця. І коли приїду туди, то продам її Брандту. Він тепер в Аргентині, але повернеться 12 грудня. Він купує Гольбейна. І купує його в мене за двадцять тисяч фунтів.

«Ох, Брандт, отже, це азартна гра», — раптом подумав Рубін із повагою. — Ну, ви розумна жінка, моя люба, але якби я був на вашому місці, то не ризикував би!

— Я можу собі це дозволити, — приязно відповіла Кетрін.

— Авжеж, авжеж... — Рубін кивнув поважно, як мандарин. — Звісно що так, люба моя, ви краще за мене знаєте свої можливості.

Він ще раз кинув на неї зацікавлений і дещо неприязний погляд, але вона вже мала суворий вигляд і явно не бажала про-

довжувати розмову на цю тему. У салоні авто запала тривожна тиша, і Рубін, щоб стерти неприємне враження, змінив тему.

— Як там справи у вашої маленької племінниці, Ненсі Шервуд?

Кетрін одразу зацікавлено обернулася:

— У неї все чудово, містере Рубіне. Вона щойно заручилася.

— О, це прекрасно. Хто щасливчик?

Уста Кетрін здригнулися.

— Я дізнаюся сьогодні ввечері. Маю запрошення на вечірку — познайомитися з ним. Це справді неймовірно, але так це відбувається тепер. Досить відрізняється від того, коли я була молодою...

— Але ви і тепер молода, моя дорога, — спритно вставив Рубін.

— О, дурниці! Ви знаєте, що я маю на увазі. Ненсі на два тижні їде в Ніццу відпочити перед початком нового спектаклю, повернеться, тягнучи за собою свого майбутнього чоловіка, наче нову сумочку.

— Ну-ну, тепер усе розвивається досить швидко, — усміхнувся Рубін. — Але за цим, однак, завжди стоять давні традиції.

Коли машина повернула на Керзон-стріт і зупинилася навпроти будинку Кетрін, Рубін востаннє пустив шпильку:

— Здається, Гольбеїн усе-таки може стати в нагоді! — Він поплескав її по руці, коли вона виходила з авто. — Якщо ви не продасте мініатюри, то чому б не вручити її як весільний подарунок?

Кетрін рушила до будинку, все ще чуючи дзижчання його тонкого глузування. Будинок розташовувався у новому кварталі офісних одноповерхових квартир. Кондиціонований, у стилі, схожому на бароко, — така розкіш та пишнота будівлі була образливою для її смаку, але Кетрін вважала це місце вигідним для свого бізнесу, крім того, це була добра адреса, що так важливо для її професії. Швейцар впустив її і провів до ліфта. Інший, з такою самою перукою з косичкою, відвіз її на шостий поверх і чемно вклонився, випускаючи з ліфта.

Хоча, пам'ятаючи своє просте походження і невибагливість, Кетрін ніколи не переставала дивуватися такому оточенню і справді часто черпала таємну дитячу радість від споглядання таких різноманітних об'єктів, як автоматичні поштові скринь-